

ym. 2016), tuovat huolenaiheita Varkaudelle. Kutistuvista kaupungeista muuttajiksi mainitaan nuorten lisäksi usein korkeasti koulutetut (Hospers 2014), ja onkin kysytty, tulisiko toimenpiteiden fokus siirtää niihin, joilla on jo kytköksiä alueelle sen sijaan, että yritetään houkutella alueella kokonaan uusia ihmisiä (Avdoulos ym. 2019). Kun myös tiedetään ihmisten pyrkivän muuttamaan alueille, jotka ovat usein suhteellisen lähellä tai samankaltaisia kuin ne paikat, joissa he ovat varttuneet (Hospers 2014; Ærø 2006), huomataan Varkaudella olevan myös mahdollisuuksia. Pendelöinnin myötä Varkaus on paikkakuntana tuttu muualla asuville, jolloin mahdollinen muutto olisi kenties helpompaa. Työ, työllisyys ja työelämän laatu ovat kuitenkin tärkeitä tekijöitä ihmisten tulevaisuuden suunnitelmille ja ne määrittävät myös muuttamista ja asuinpaikan valintaa. Toisaalta kuten Fertner ym. 2015 ovat todenneet pendelöinti on myös mahdollisuus, jos asuinpaikan tarjoamat mahdollisuudet saavat ihmiset kulkemaan pitkiäkin matkoja työnsä perässä. Tällöin asuinpaikalla täytyy olla sekä vetovoima- että kiinnipitotekijöitä, jotta alueelle muutetaan ja sinne jäädään. Kun Varkaudessa sijaitsevien työpaikkojen kehitystä tarkastellaan pidemmällä ajanjaksolla, näyttää siltä, että kohtalonkysymykseksi muodostuu yhtäältä se, saadaanko kaupungissa työpaikkojen (suhteellinen) määrä kasvuun, ja toisaalta se, pystyykö Varkaus houkuttelemaan uusia asukkaita, vaikka työpaikat olisivatkin muualla.

Kirjallisuus

- Alasoini, T. 2012. Psykologinen sopimus organisaation ja työntekijöiden yhteisenä etuna. Teoksessa P. Pyöriä (toim.) *Työhyvinvointi ja organisaation menestys*. Helsinki: Gaudeamus, 99–118.
- Avdoulos, E., Bole, D., Bontje, M., Cercleux, A., Florea-Saghin, I., Gordon, C., Häyrynen, S., Hodgson, M., Ianos, I., Kozina, J., Merciu, F., Paraschiv, M., Seppä, J., Tiran, J. & Vanhooose, K. 2019. *Strategic guide for developing urban policies in industrial towns*. Bukarest: Editura Universitara.
- Fertner, C., Groth, N., Herslund, L. & Carstensen, T. 2015. Small towns resisting urban decay through residential attractiveness. Findings from Denmark, *Geografisk Tidsskrift-Danish Journal of Geography* 115, 119–132.
- Gros-Balthazard, M. & Talandier, M. 2020. Cooperation, proximity, and social innovation: three ingredients for industrial medium-sized towns' renewal. *Urban Science* 4, 15.
- Guimarães, M., Nunes, L., Barreira, A. & Panagopoulos, T. 2016. What makes people stay in or leave cities? An empirical study from Portugal. *European Planning Studies* 26, 1684–1708.
- Hakanen, J. 2004. *Työuupumuksesta työn imuun: työhyvinvointitutkimuksen ytimessä ja reuna-alueilla*. Työ ja ihminen tutkimusraportti 27. Helsinki: Työterveyslaitos.
- Hospers, G. 2014. Policy responses to urban shrinkage: from growth thinking to civic engagement. *European Planning Studies* 22, 1507–1523.
- Jääskeläinen, J. & Lovio, R. 2003. *Globalisaatio saapui Varkauteen* Tapaustutkimus yritysten kansainvälistymisen tavoitteista ja vaikutuksista. Helsinki: Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA B201.
- Kinnunen, M. 2001. *Luokiteltu sukupuoli*. Tampere: Vastapaino.
- Kotilainen, J., Eisto, I. & Vatanen, E. 2015. Uncovering mechanisms for resilience: strategies to counter shrinkage in a peripheral city in Finland. *European Planning Studies* 23, 53–68.
- Lovio, R., Jääskeläinen, J., Laurila, J. & Lilja, K. 2006. *Globalisaatio Suomen vanhojen teollisuuspaikkakuntien kehityksen muovaajana – tapaustutkimus Varkauden kaupungista*. Helsinki: Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA keskusteluaiheita n:o 1035.

- Lukkarinen, H. 2018. *Vastentahtoiset osa-aikatyöt yleistyneet 2010-luvulla*. <https://tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/vastentahtoiset-osa-aikatyot-yleistyneet-2010-luvulla/>
- Mustosmäki, A. 2017. How Bright are the Nordic Lights? Job Quality Trends in Nordic Countries in a Comparative Perspective. Jyväskylä: Jyväskylä *Studies in Education, Psychology and Social Research* 586.
- Naiset ja miehet Suomessa* 2016. Helsinki: Tilastokeskus.
- Nakari, R. 2004. *Kuntien erilaistuva työelämä. Tutkimus kunnallisista työyhteisöistä 1995–2003*. KuntaSuomi 2004 -tutkimuksia nro 50, Acta n:o 170. Helsinki: Kuntaliitto.
- Ojala, S., Nätti, J. & Kauhanen, M. 2016. Eriävät osa-aikatyön syyt ja työn laatu. *Yhteiskuntapolitiikka* 81, 259–272.
- Punakallio, A., Lusa, S., Ala-Mursula, L., Ek, E., Nevanperä, N., Remes, J., Auvinen, J., Seitsamo, J., Karppinen, J. & Laitinen, J. 2019. Personal meaning of work and perceived work ability among middle-aged workers with physically strenuous work: A Northern Finland Birth Cohort 1966 Study. *International Archives of Occupational and Environmental Health* 92, 371–381.
- Pyöriä, P. 2017. Johdanto: Hyvinvoiva henkilöstö, menestyvä organisaatio. Teoksessa P. Pyöriä (toim.) *Työhyvinvointi ja organisaation menestys*. Helsinki: Gaudeamus, 7–22.
- Saloniemi, A. & Virtanen, P. 2008. Joustavan huomisen varjossa? Teoksessa T. Heiskanen, M. Leinonen, A. Järvensivu ja S. Aho (toim.) *Koh-ti uutta työelämää? Tutkimuksen näköala työelämän kehitykseen*. Tampere: TUP, 78–108.
- Saloniemi, A. & Väisänen A. 2012. Epävarmuuden merkitykset ja turvallisuuden ehdot muuttuvassa työelämässä. Tampere: Tampereen yliopiston Porin yksikön julkaisuja 5.
- Siegel, B. & Waxman, A. 2001. Third-tier cities: adjusting to the new economy. *Reviews of Economic Development Literature and Practice* No 6. Washington, DC: U. S. Economic Development Administration.
- Siltala, J. 2004. Työelämän huonontumisen lyhyt historia: muutokset hyvinvointivaltioiden ajasta globaaliin hyperkilpailuun. Helsinki: Otava.
- Sippola, M. 2011. Työelämän laadun käsitteen muutos – sisällönanalyysi kansainvälisistä liiketaloustieteen artikkeleista vuosina 1984–2009. *Hallinnon tutkimus* 30, 20–36.

- Sutela, H. & Lehto, A. 2014. *Työolojen muutokset 1977–2013*. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Tilastokeskus.
- Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa*. FinTerveys 2017 -tutkimus. THL-raportti 4/2018.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): *Työssäkäynti*. Tilastokeskus.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): *Väestörakenne*. Tilastokeskus.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): *Työvoimatutkimus*. Tilastokeskus.
- Tilastokeskus. *Ammattiluokitus*. <https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/index.html>.
- Tilastokeskus. *Luokitusavain*. https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/luokitusavain_ose89.html.
- Työ ja terveys Suomessa 2012*. Seurantatietoa työoloista ja työhyvinvoinnista. Helsinki: Työterveyslaitos 2013.
- Wiechmann, T. & Bontje, M. 2015. Responding to tough times: policy and planning strategies in shrinking cities. *European Planning Studies* 23, 1–11.
- Åkerblad, L. 2014. *Epävarmuuden tuolla puolen: Muuttuvat työmarkkinat ja prekaari toimijuus*. Joensuu: Publications of the University of Eastern Finland, Dissertations in social sciences and business studies 73.
- Ærø, T. 2006. Residential Choice from a Lifestyle Perspective. *Housing, Theory and Society* 23, 109–130.

Liite 1. Luvussa käytetyt luokittelut sekä käytetyt analyysimenetelmät

Vastaajien luokittelu ammatin mukaan perustuu heidän ilmoittamansa nykyisen tai viimeisimmän ammatin ammattinimikkeisiin. Nimikkeet on luokiteltu Ammattiluokitus 2010 mukaisesti pääluokkiin. Vastanneiden sosioekonominen luokitus on koodattu hyödyntäen Tilastokeskuksen Ammattiluokitus 2010 ja sosioekonominen asema 1989 välistä luokitusavainta. Tämän lisäksi yrittäjiksi on luokiteltu ne henkilöt, jotka ovat ilmaisseet omien tulojensa pääasialliseksi lähteeksi tulot omasta yrityksestä. Ne vastaajat, joiden ammattitieto puuttui (n=11) on jätetty pois sosioekonomisen aseman luokittelusta. Sosioekonomisen aseman selvittämisessä koko Suomen ja Pohjois-Savon osalta on käytetty työssäkäyntitilastoa vuodelta 2015. Sosioekonomisen aseman käyttämiseen päädyttiin sen vuoksi, että sitä hyödynnetään yleisesti työoloja analysoitaessa.

Aineiston analysoinnissa on käytetty pääasiassa kuvailevia tilastollisia menetelmiä, kuten prosenttiosuuksia, graafisia esityksiä sekä keski- ja hajontalukuja. Tutkittavien ominaisuuksien keskinäisiä riippuvuuksia on tarkasteltu ristiintaulukoinneilla ja niihin liittyvillä χ^2 -testillä ja residuaalitarkasteluilla. Ryhmien väliset keskiarvovertailut on suoritettu kahden ryhmän (esimerkiksi sukupuoli) vertailussa t-testin avulla. Useamman ryhmän vertailussa (esimerkiksi sosioekonominen asema) on käytetty yksisuuntaista varianssianalyysia. Nykyisen työn erilaisiin piirteisiin liittyvät summamuuttujat on rakennettu pääkomponenttianalyysin varimax-rotatiota hyödyntäen. Alhaisen kommunaliteetin perusteella summamuuttujien muodostamisessa jätettiin pois *Varmuus työsuhteen jatkosta* (0,266) sekä *Palkkaukseni on oikeudenmukainen* -muuttujat (0,238). Summamuuttujien reliabiliteettiä on tarkasteltu Cronbachin alfaa hyödyntäen. Tässä luvussa tilastollinen merkitsevyys tarkoittaa alle 5 % merkitsevyystasoa ($p < 0,05$). Tilastollista merkitsevyyttä kuvaavia p-arvoja ei kuitenkaan ole kirjattu tekstiin.

Liitetaulukko 1. Työn nykyisten piirteiden ulottuvuudet

Muuttuja	Mahdollistava työ	Hallittava työ	Työilmapiiri ja työolosuhteet	Kommunaliiteetti
Ominaisarvo	3,49	1,86	1,18	
Selittää kokonaisvarianssista (%)	31,77	16,87	10,71	
Voi toteuttaa omia kykyjä	0,864			0,755
Työ on vaihtelevaa	0,846			0,717
Mahdollisuus oppia uutta	0,789			0,636
Mahdollisuus vaikuttaa oman työhön	0,729			0,577
Työ on fyysisesti raskasta		-0,687		0,501
Työ on henkisesti raskasta		-0,681		0,474
Mahdollisuus sovittaa yhteen työ ja muu elämä		0,625		0,495
Työmäärä on sopiva		0,611		0,458
Suhteet työtovereihin ovat hyvät			0,852	0,658
Suhteet esimiehiin ovat hyvät			0,808	0,677
Työympäristö ja työturvallisuus ovat kunnossa			0,542	0,457
Cronbachin alfa	0,84	0,59	0,67	
Keskiarvo*	4,0	3,3	4,3	
Keskihajonta	0,79	0,77	0,63	

*Faktoria kuvaava muuttuja on sen kärkimuuttujien arvojen keskiarvo

